

Rezumat teză de doctorat “ Turcia între E și V”

Acest proiect de cercetare are ca scop principal analiza noii direcții a Republicii Turce , raportându-se la viziunea actuală a Președintelui Recep Erdogan. Această direcție de cercetare analizează în totalitate dacă progresele înregistrate de Republica Turcă în contextul geo-strategic din ultimii 10 ani se află în conformitate cu direcțiile de dezvoltare europene și dacă pot exista dincolo de suprapunerile evidente și impedimente care pot fi depășite prin mijloace de diplomație, sprijin economic și colaborare geo-strategică regională.

Ca scop secundar, se face referire la măsurile adoptate de Președintele Recep Erdogan și la posibila urmare a creșterii nivelului de securitate regională, având în vedere tensiunile din nordul Siriei și problema tot mai pregnantă a emigranților. Se remarcă și analiza relației dintre influența viziunii politice a unui lider- Recep Erdogan- asupra proceselor complexe de integrare a unui stat- Republica Turcă.

Prin intermediul metodei “studiului de caz” s-a evidențiat analiza complexă și detaliată a principalelor elemente definitorii socio-culturale ale Republicii Turce, cât și a contextului geo-politic și geo-strategic în care se desfășoară. Astfel, s-a realizat o legătură cauzală între politicile de stat și posibilitățile Turciei de dezvoltare. Totodată, realizarea obiectivelor de cercetare se poate stabili cu ajutorul utilizării celor patru caracteristici descrise de Bent Fl Flyvbjerg: optimizarea raportului dintre identificarea subiectului de cercetare și delimitarea acestora dincolo de metoda de cercetare, proprietatea studiului de caz de a cuprinde o viziune de ansamblu superioară metodelor cantitative prin gradul de complexitate al elementelor analizate, analiza longitudinală a problemei de cercetare în diferite contexte și pe diferite paliere și contextualizarea speței studiate într-un context larg, corelate cu elemente exterioare ce la prima vedere nu par a fi interconectate. Din punct de vedere al acestei metode există trei tipologii de studii de caz: exploratoriu, descriptiv și explicativ.

Ca paradigmă de cercetare s-a abordat teza aleasă din perspectiva Hermeneutică (interpretativă) ca formă de constructivism. Așadar, s-a urmărit identificarea sensurilor, semnificațiilor și modurilor de a înțelege și interpreta acțiunile și interacțiunile dintre principalii actori ai Republicii Turce.

Acest proiect de cercetare doctorală își propune să expună o perspectivă mai clară asupra potențialului de dezvoltare al Republicii Turce, pornind de la noua viziune și strategie politică a Președintelui Recep Erdogan, identificând particularitățile socio-economice și culturale care pot fi factori favorizanți ai dezvoltării procesului de integrare al acestui stat într-un context occidental mai larg ca partener al NATO și posibil stat membru al Uniunii Europene.

În urma aplicării tehnicilor de cercetare și a analizei în baza paradigmei hermeneutice-constructiviste s-au constatat trei linii de acțiune clare probabile pentru Republica Turcă, în fiecare dintre acestea politica actuală de stat jucând un rol important: posibilitatea Statului Turc de a dezvolta o politică mai extinsă de polarizare, modul directiv de administrare al Turciei ce poate fi privit ca fiind un derapaj de la direcțiile liberale democratice occidentale și indicatori care conduc la posibilitatea întăririi securității regionale și la o posibilă apropiere a Turciei față de U.E. și redefinirea accentuată a unor parteneriate economice și strategice.

În urma procesului de cercetare, putem considera că există trei direcții posibile pentru Turcia, în fiecare dintre acestea Erdogan având un rol semnificativ. El ar putea continua cu politica sa de polarizare, caz în care Turcia va fi înrădăcinată într-o stare permanentă de gestionare a crizelor regionale, însoțită de o divizare socială aprofundată. Alternativ, ar putea fi privit ca un lider autoritar, impunând exclusiv viziunea sa cu privire la modul de guvernare. În ultimul rând există posibilitatea consolidării securității regionale, urmată de o apropiere a Turciei de Europa și de consolidarea parteneriatelor economice și militare.

Pornind de la realitatea indubitabilă și fără pretenții de exhaustivitate, obiectivul de cercetare al acestui proiect de cercetare doctorală este de a identifica dacă noua direcție a Republicii Turce, prin viziunea actuală a Președintelui Recep Erdogan, poate fi un factor favorizant al integrării acestui stat în comunitatea europeană sau, din contră, poate fi un impediment pentru acest proces.

În timpul guvernării lui Recep Tayyip Erdogan Turcia a continuat să fie o putere regională intervenționistă, ce are înrădăcinate valorile islamic naționaliste, fapt ce a generat o tensiune sporită în legăturile sale cu aliații tradiționali, dar și cu Rusia, însă actualul președinte turc a reușit să îmbine valorile tradiționale cu abordări democratico-europene, prin schimbări majore ce consolidează statul de drept și drepturile fundamentale ale omului.

Analiza amănunțită privind factorii politici și economici, dar și a relației cu aliații tradiționali, este utilă în determinarea imaginii de ansamblu a poziției Turciei în arealul internațional. Prin urmare, se face referire la istoria Turciei din perspectiva valorilor sociale, a conflictelor armate și la moștenirile culturale ale acesteia. În consecință, prin intermediul izvoarelor istorice, ce datează din secolul al XIII-lea, este menționată crearea statului turc. Între secolele XIV și începutul secolului XX, o mare parte din sud-estul Europei, Asia de Vest și Africa de Nord au fost dominate de Imperiul Otoman. Apogeul puterii Imperiului Otoman a fost atins în timpul domniei lui Suleiman Magnificul. Datorită cuceririi Constantinopolului, care devine ulterior capitală, și a posibilității controlului țărilor din jurul bazinului mediteranean, Imperiul Otoman s-a aflat în centrul interacțiunilor dintre lumile estice și occidentale timp de șase secole. În urma unor înfrângeri militare severe, statul otoman a inițiat un proces cuprinzător de reformă și modernizare cunoscut sub numele de „Tanzimat”, devenind astfel mult mai puternic și bine organizat.

Odată cu cea de-a doua Eră Constituțională și cu Tânăra Revoluție Turcă, a început și căderea Imperiului Otoman. S-a reintrodus Constituția Otomană din 1876, ce oferea cetățenilor posibilitatea de a moderniza instituțiile statului și de a dizolva tensiunile inter-comunale. Structura politică a Imperiului a fost modificată de Tânăra Revoluție Turcă, dând naștere pluralismului politic, specific democrației.

Imperiul a suferit schimbări majore în propria structură, această perioadă marcându-i într-un final declinul. În urma înfrângerii Imperiului în Primul Război Mondial, teritoriile din Orientul Mijlociu au fost divizate sau chiar pierdute. Războiul de Independență Turc împotriva aliaților ocupanți a generat apariția Republicii Turcia și a condus la abolirea monarhiei otomane. Marea Adunare Națională a Turciei a dizolvat în mod oficial sultanatul otoman.

Noul stat s-a creat din ruinele Imperiului Otoman. S-a dorit crearea unei societăți moderne, unde burghezia să înlocuiască birocrăția conservatoare și țăranimea. Mareșalul Mustafa Kemal Atatürk, primul președinte al Republicii Turcia, a înființat Parlamentul Turciei. Zece ani mai târziu, liderul a solicitat fondarea Partidul Liberal, care a fost însă dizolvat la scurt timp. Așadar, până în 1945 nu a mai existat exercițiul democratic. Au fost apoi înființate alte partide, la putere venind alți conducători.

O nouă Constituție a fost validată în 1961, care prevedea un Parlament bicameral, iar puterea legislativă se forma din Camera Reprezentanților și Senat, în timp ce puterea executivă era încredințată președintelui și Consiliului de miniștri. De asemenea, Constituția prevedea existența unei Curți Constituționale, adoptând principiile unui stat democratic. Ca urmare a loviturii militare din 1980, Constituția a fost anulată și toate partidele desființate. O nouă Constituție a fost elaborată în 1982, aducând ca modificare importantă un sistem parlamentar unicameral. A fost restabilită puterea executivă, însă au fost introduse limitări noi, mai precise asupra drepturilor și libertăților fundamentale. Aceasta este în vigoare și în prezent, însă i-au fost aduse diverse amendamente.

Importanța statului de drept este regăsită în Constituție, conform căruia sistemul guvernamental al Turciei se bazează pe modelul separării puterilor în stat. Reformele constituționale adoptate de Adunarea Națională din 21 ianuarie 2017 și aprobate prin referendum la 16 aprilie 2017 au transformat Turcia dintr-un regim parlamentar în unul prezidențial. Turcia anului 2020 este un interlocutor categoric, modul de guvernare al actualei președinții fiind unul de mixare a inițiativelor îndrăznețe.

Situația refugiaților este problema cu care se confruntă liderii Uniunii Europene; aceștia au aprobat în unanimitate un acord încheiat cu Turcia, în privința crizei imigranților, fapt ce a permis liderilor de la Ankara să ceară un ajutor financiar suplimentar, accelerarea negocierilor pentru apropierea de UE și ridicarea vizelor pentru cetățenii turci. Pe de altă parte, realizarea ambițiilor globale și regionale depinde de cooperarea Rusiei cu Turcia.

Din punct de vedere istoric, relațiile externe ale Imperiului Otoman și mai târziu ale Turciei, au echilibrat puterile regionale și globale, formând alianțe care protejau cu prioritate interesele regimului curent. Economia Turciei a crescut rapid, iar influența țării a crescut în Orientul Mijlociu pe baza unei doctrine strategice de profunzime numită neo-otomanism.

În secolul al XIX-lea, creștinismul a fost considerat una dintre caracteristicile definiției ale Europei. Prin această linie de raționament se poate concluziona că, atâta timp cât turcii vor rămâne musulmani, nu vor putea să se schimbe și să se dezvolte. În perioada premergătoare războiului din Crimeea, Sir Earl Gray a respins ideea că reformele otomane ar putea avea succes. Dorința de a limita religia la sfera privată ar deveni una dintre caracteristicile atitudinii kemaliste

față de religie, reformele acestora incluzând multe acte menite să elimine influența islamului din societatea turcă. Una dintre cele mai semnificative încercări ale kemalismului în această privință a fost traducerea Coranului în turcă. Mustafa Kemal a încurajat adoptarea unui mod de viață european.

Odată cu sfârșitul Războiului Rece, problemele de identitate au intrat pe arena politică, ceea ce a declanșat ascensiunea mișcării islamiste în Turcia. Mai apoi, lovitura postmodernă din 1997 împotriva guvernului islamist al Turciei a dus la un proces de învățare în rândul fracțiunii reformiste a islamiștilor care a respins punctele de vedere radicale și a îmbrățișat valorile liberale și aderarea Turciei la UE. Islamiștii și-au dat seama că, pentru a reduce influența armatei, singura opțiune ar fi fost reformele UE.

Odată cu creșterea lui Erdogan și a AKP, Turcia și-a propus să devină o putere regională, proiectându-și influența în vecinătatea sa și chiar la nivel global. Țara s-a alăturat instituțiilor occidentale cum ar fi OCDE și așa a aplicat pentru a deveni membru al UE. Ankara, ca sediu al politicii externe turcești, a întruchipat noua politică externă a Turciei, însă, pe parcursul secolului al XX-lea, lumea Turciei devenise mult mai eurocentrică. Din 2002 până în 2014, economia turcească a crescut aproape de trei ori și astfel a dispărut Turcia de altădată, o țară săracă care implora să intre în UE și în locul ei se află o nouă Turcia, încrezătoare și în plină expansiune.

Viziunea politicii externe a Ankarei a dorit să ajungă dincolo de Europa; profunzimea strategică i-a îndemnat pe diplomații turci să-și construiască influența în Orientul Mijlociu, Africa și țările cu majoritate musulmană. Turcia căuta un loc la fiecare masă și un card de membru în fiecare club, elitele politicii externe ale Turciei fiind convinse că rolul Turciei în conturarea afacerilor mondiale se extinde dincolo de granițe. În cele din urmă, Turcia realiza că valoarea sa strategică pentru Orientul Mijlociu are rădăcini în faptul că este o putere musulmană cu legături puternice cu Statele Unite și cu acces la resursele NATO. Această realizare a fost catalizatorul schimbării politicii externe a Ankarei. Neo-otomanismul devine obiectivul politic prin care mulți turci privesc politica mondială, iar adevărata provocare a Turciei a fost și este dovedirea acreditării sale ca democrație liberală. Elaborarea primei sale constituții civile a reprezentat un punct deosebit de important. Experiența Turciei sub guvernul AKP poate să nu fie atât de ușor de preluat de către societățile arabe.

Poziția strategică a Turciei, puterea armatei sale, cât și cooperarea consolidată cu Occidentul, îi conferă poziția de jucător geo-strategic pe scena politică mondială. În perioada 1923-2018 politica Turciei a guvernat printr-o democrație parlamentară reprezentativă. În anul 2017 a avut loc un referendum prin care a fost aprobat sistemul prezidențial, intrând în vigoare în 2018 după alegerile prezidențiale. Acesta conferă președintelui, controlul total asupra executivului, incluzând emiterea decretelor, numirea cabinetului, stabilirea bugetului, solvirea parlamentului și numiri în cadrul instanțelor de judecată. În mod oficial, justiția este independentă, dar modificările constituționale intrate în vigoare ca urmare a consultării directe a cetățenilor turci prin vot în anii 2007, 2010 și 2017 au conferit președinților și partidului de guvernământ competențe mai mari pentru numirea sau schimbarea procurorilor și judecătorilor. Decizia asupra conformității legilor și decretelor prin raportarea lor la prevederile din Constituție revine Curții Constituționale. De asemenea, aceasta poate interzice funcționarea ori finanțarea unui partid politic dacă acesta este considerat anti-laic sau separatist. Implicarea religiei în legislație, educație și viața publică, a generat puncte de vedere opuse, pe de o parte fiind susținătorii reformelor lui Atatürk, numiți kemaliști, iar pe alta islamiștii. Susținătorii lui Atatürk preferă o abordare occidentalizată și susțin implicarea puterilor statului în educație, servicii publice și mai ales în economie. Mișcarea islamistă consideră că religia are un rol important în modul de guvernare a țării. Țara sub guvernarea președintelui Erdogan și a partidului său a fost prezentată ca fiind mult mai autoritară. În cadrul NATO, alături de celelalte state membre, forța armată a Turciei se poziționează pe locul doi.

Obiectivele principale ale Turciei privind politica externă sunt centrate în două mari direcții, în primul rând relațiile dintre aceasta și Rusia, datorită parteneriatului strategic complex dintre cele două state și în al doilea rând cu Statele Unite ale Americii, datorită apartenenței acesteia la Alianța Nord-Atlantică. Totodată, țările membre UE sunt în continuare importante pentru Turcia, atât din punct de vedere economic, cât și al perspectivei de aderare la Alianță.

Relația dintre Turcia și Rusia se caracterizează prin a fi un proces condus de elită, modelat în principal între Erdogan și Putin, ceea ce înseamnă că nu este instituționalizat, unde ambii actori își prioritizează mai întâi interesul. Relațiile strategice turco-ruse s-au consolidat în patru moduri distincte: ca răspuns la dezacordurile dintre Turcia și UE, NATO și SUA, în special

de la încercarea de lovitură de stat eșuată; în baza cooperării în domeniul apărării dintre Ankara și Moscova, fapt ce pune sub semnul întrebării orientarea geo-strategică tradițională centrată în NATO; privind parametrii economici, având în vedere faptul că Turcia este a doua cea mai mare piață de gaze naturale a Rusiei după UE; viziunea Moscovei asupra regiunii sale kurde, accentul continuu fiind pus pe respectarea frontierelor politice existente și suveranitatea statelor gazdă din Turcia, Irak, Iran și Siria.

Triunghiul energetic Turcia-Rusia-UE constituie o relație de interdependență și compromis strategic. Turcia a susținut și va continua să-și argumenteze poziția și relevanța într-o relație energetică strategică cu UE față de Occident.

Rusia și Turcia au creat, de asemenea, un fond comun pentru a-și consolida relațiile economice. Interesului Rusiei de consolidare a parteneriatului cu Turcia este în ascensiune, având în vedere intensificarea conflictului dintre aceasta și Occident, dar și poziția președintelui actual al Turciei față de lumea occidentală, și în special în relațiile existente cu SUA, NATO și UE.

Turcia este poziționată în S-E Europei și S-V Asiei. Este încadrată de Marea Mediterană, Marea Egee, Marea Marmara și Marea Neagră și se învecinează cu Grecia și Bulgaria la nord-vest; Georgia, Armenia și Azerbaidjan la nord-est; Iran la est și Irak și Siria la sud. Controlul Turciei asupra singurei strâmtoni care facilitează ieșirea din Marea Neagră, a fost un factor crucial în stabilirea relațiilor sale cu alte state. Sistemul politic al Turciei este republică prezidențială, cu capitala la Ankara. Religia preponderentă în Turcia este Islamul, iar limba consfințită este turca. În ceea ce privește aspectul etnic, populația în mare parte este formată din turci, însă kurzii reprezintă 18% din populație. În amintirea unui trecut înălțător, Turcia nu modifică semnificativ drapelul față de cel al Imperiului Otoman.

Având calitatea de căi navigabile maritime, strâmtonile turcești conectează diverse mări de-a lungul Mediteranei de Est, Balcanilor, Orientului Apropiat și Eurasiei de Vest. Concret, strâmtonile permit conexiuni maritime de la Marea Neagră până la Mările Egee și Mediterane, Oceanul Atlantic prin Gibraltar și Oceanul Indian prin Canalul Suez, ceea ce le face cruciale pe harta căilor navigabile internaționale, în special pentru trecerea mărfurilor care vin dinspre Rusia. Strâmtonile turcești sunt alcătuite din următoarele căi navigabile: Bosforul, Dardanelele, care au

avut un rol important ca rute comerciale din Marea Neagră către porturile din întreaga lume. Convenția de la Montreux privind regimul strâmtorilor a fost convocată în 1936 pentru a determina atât politica militară cât și cea de reglementare privind tranzitarea strâmtorilor turcești, unde au fost reprezentate guvernele din Australia, Bulgaria, Franța, Germania, Grecia, Japonia, Uniunea Sovietică, Turcia, Regatul Unit și Iugoslavia. În urma convenției, Turciei i s-a permis militarizarea și reglementarea accesului maritim prin strâmtori. Tratatul a interzis în mod explicit traversarea strâmtorilor de către nave care nu aparțin niciunui stat conectat la Marea Neagră. Joseph Vissarionovich Stalin a propus ulterior un control comun turco-sovietic asupra strâmtorilor. Tensiunile dintre URSS și Turcia au crescut ca urmare a faptului că Turcia a permis navelor puterilor din Marea Neagră cu echipaje civile, inclusiv celor din Germania nazistă și Italia fascistă, să traverseze strâmtorile în timpul celui de-al doilea Război Mondial. În prezent, președintele turc Recep Tayyip Erdogan dezvoltă un important proiect ce conține construirea unei căi navigabile care străbate nordul Istanbulului pentru a lega Marea Marmara de Marea Neagră.

Strâmtorile au devenit deosebit de importante pe parcursul Primului Război Mondial ca legături potențiale între fronturile de est și de vest ale puterilor Antantei. Convenția de la Montreux din 1936 privind regimul de trecere prin strâmtorile turcești, care este în vigoare și în prezent, asigură Turciei controlul asupra strâmtorilor turcești (strâmtorile Bosfor și Dardanele) și reglementează tranzitul navelor de război navale.

În contextul istoric, Convenția de la Montreux a reprezentat doar unul dintr-o serie de lungă durată de acorduri a căror abordare legată de „întrebarea strâmtorilor” era să stabilească cine ar trebui să controleze legătura vitală dintre Marea Mediterană și Marea Neagră. Tratatul de la Lausanne (1923) a demilitarizat Dardanelele și a deschis strâmtoarea către traficul civil și militar nerestricționat, sub supravegherea Comisiei Internaționale a Societății Națiunilor pentru Strâmtori. În aprilie 1935, guvernul turc a trimis o notă diplomatică în atenția semnatarilor Tratatului de la Lausanne propunând o conferință pe tema acordului unui nou regim pentru strâmtoare și a solicitat Ligii Națiunilor să autorizeze reconstrucția forturilor Dardanelles. Turcia era pregătită să negocieze într-un spirit cât mai liberal, o constantă dezvoltare a navigației comerciale între Marea Mediterană și Marea Neagră în vederea ajungerii în viitorul apropiat la

încheierea unor acorduri de reglementare a regimului strâmtorilor în condiții de securitate indispensabile pentru inviolabilitatea teritoriului Turciei. Turcia, Marea Britanie și Uniunea Sovietică au prezentat fiecare câte un set de propuneri, care vizau în principal protejarea propriilor interese.

Puterile Axei au fost astfel sever limitate din punct de vedere naval în campaniile lor din Marea Neagră, bazându-se în principal pe navele mici care fuseseră transportate peste hotare prin rețelele de cale ferată și canal naval. Cu toate acestea, navele auxiliare și navele armate comerciale au reprezentat o incertitudine, iar tranzitul acestora prin strâmtoare a dus la apariția unor conflicte între Aliați și Turcia. În ianuarie 1994, guvernul turc a adoptat noi „Regulamente privind traficul maritim pentru strâmtoarele turcești și regiunea Marmara”. Acestea au introdus o nouă reglementare de a „asigura siguranța navigației, a vieții și a proprietăților și pentru a proteja mediul din regiune”, dar fără a încălca principiul Montreux al liberei treceri. De asemenea, mediul de securitate din regiunea Mării Negre este într-o continuă schimbare. În acest sens, NATO a devenit un pilon important pentru Turcia în vederea menținerii unui mediu de securitate în zona Mării Negre, indiferent de ruperea Turciei de partenerii săi occidentali. Începând cu anul 2017, miniștrii apărării NATO au reluat și susținut o prezență sporită în regiunea Mării Negre, prin derularea unor acțiuni atât pe mare, aerian, cât și terestru. Începând cu 2015, Ankara a susținut aderarea Georgiei la NATO și a semnat acorduri de apărare cu Ucraina. Însă în ceea ce privește parteneriatele în această regiune, Azerbaidjan reprezintă cel mai important jucător și, pe acest fond guvernul în funcție se bucură de sprijinul alegătorilor. Turcia este o națiune care dorește să devină un centru energetic, exercitarea influenței asupra producției și exportului de petrol din Azerbaidjan, precum și colaborarea pe diferite proiecte energetice. În 2010, Turcia și Azerbaidjanul au semnat un acord privind un parteneriat strategic și de sprijin mutual, care include obligații privind sprijinul reciproc prin orice mijloace posibile în cazul unui atac militar de către o țară terță asupra oricăreia dintre ele.

Acțiunile strategice ale Turciei derulate în vederea consolidării poziției și a atingerii intereselor sale în regiune fără a genera conflicte, se datorează faptului că aceasta înțelege pe deplin rolul Rusiei ca actor dominant în regiunea Mării Negre. Conflictul dintre Rusia și Turcia are potențialul de a implica și alți actori internaționali și regionali, precum Iranul și SUA. Cu

toate acestea, o atitudine de cooperare în Marea Neagră între Turcia și Rusia nu va fi ușor de realizat atâta timp cât nu include alte țări de pe coastă.

După ce Turcia a depășit o criză economică și financiară importantă la sfârșitul anului 2002, în 2005, Consiliul European s-a implicat în mod activ în negocierile de aderare a Turciei la Uniunea Europeană. Turcia s-a bucurat de performanțe de redresare semnificative, vulnerabilitățile fiindu-i atenuate în mare parte de investiții atractive pentru capitalul strain. Se disting avantaje precum relațiile economice și politice globale însemnate și o economie dinamică. Cu toate acestea, înregistrează și pierderi. Din punct de vedere economic, Turcia este pe cale de a se situa la un nivel mediu, însă acest scenariu poate fi perturbat de evoluția sa politică. De-a lungul discuțiilor privind aderarea Turciei, au fost întâmpinate diverse impedimente. Turcia consideră că aderarea sa la UE ar urma să constituie un avantaj de ambele părți.

La începutul secolului al XXI-lea, Guvernul turc rămâne angajat retoric în procesul de aderare. La rândul său, UE, cel puțin din punct de vedere instituțional, rămâne angajată în proces, însă plasează Turcia într-o zonă de incertitudine din acest punct de vedere. Turcia consideră că poate evolua pe cont propriu și nu mai are în vedere UE ca principală țintă, ceea ce rezultă în stagnarea procesului de aderare. Negocierile UE cu Turcia au fost blocate în 2010, din cauza mai multor factori, cel mai important fiind conflictul din Cipru.

Germania joacă la rândul ei un rol important, datorită mării diaspore turcești. Turcia și Germania au observat legături culturale, economice, sociale crescând pe parcursul secolului al XX-lea. Relația germano-turcă este una importantă: până la sfârșitul anului 2012, aproximativ 3 milioane de persoane cu origini turcești locuiau permanent în Germania, aceasta din urmă devenind devenit cea mai mare piață de export a mărfurilor din Turcia.

Începutul președinției cipriote a Consiliului de Miniștri al UE, în iulie 2012, afectează relațiile cipriot-turce, Turcia anunțând suspendarea contactelor cu președinția UE în timpul celor șase luni de mandat ale Ciprului.

Începutul președinției cipriote a Consiliului de Miniștri al UE, în iulie 2012, afectează relațiile cipriot-turce. Relațiile cipriot-turce au fost agravate și mai mult prin escaladarea tensiunilor legate de decizia Ciprului de a începe forarea gazelor offshore în Marea Mediterană

de Est. Există un corp bine dezvoltat de drept internațional care reglementează granițele maritime și drepturile la resursele submarine. Regulile prevăd că statele (de coastă) au dreptul la ZEE și la un platou continental de până la 200 de mile marine, cu condiția să nu existe cereri suprapuse din partea altor state. Acolo unde există revendicări suprapuse, fiind evident cazul între Cipru și Turcia, UNCLOS solicită o „soluție echitabilă”. Turcia a încheiat acorduri privind platforma continentală și frontierele ZEE în Marea Neagră cu Bulgaria și Ucraina, precum și un acord cu platforma continentală cu Ciprul de Nord, care consolidează relevanța UNCLOS pentru Turcia. Atât UE, cât și SUA au recunoscut ZEE-ul Ciprului. Turcia face, de asemenea, revendicări asupra unui platou continental, delimitat la vest de Cipru de o linie mediană între Turcia și Egipt și care se suprapune parțial cu blocurile 1, 4, 6 și 7 din ZEE din Cipru, ignorând Cipru pe motiv că este o insulă.

În ultimele trei decenii, Turcia a suferit schimbări majore în multe domenii. În ciuda mai multor crize economice și instabilitate politică, aceasta a reușit să crească de-a lungul anilor și este adesea citată drept una dintre cele mai performante economii emergente din lume. Din perspectivă economică și comercială, începutul anilor 1980 poate fi considerat o perioadă critică. După o perioadă îndelungată sub un regim de substituție a importurilor și politici protecționiste, Turcia a trecut la un model de creștere condus de export la începutul anilor 1980, care a fost urmat de liberalizarea comerțului. De atunci, volumul comerțului din țară a crescut constant. În special după 2000, exportul de mărfuri a fost principalul motor în spatele exporturilor totale. Turcia a reușit să mențină și să stabilizeze deschiderea economiei sale, în ciuda crizelor globale. Evaluând competitivitatea prin performanța exporturilor, exporturile turcești s-au aflat în ascensiune în ultimul deceniu, industria prelucrătoare din Turcia ocupându-se mai mult de piața internă decât de piețele internaționale. UE a rămas un important partener comercial al Turciei.

UE a deschis negocierile de aderare cu Turcia la 3 octombrie 2005, făcând însă progrese lente. Prin venirea la putere a AKP în 2002 a fost promovată aderarea la UE și agenda sa de reformă democratică pentru a-și lărgi baza de sprijin către centru. După a doua victorie electorală din 2007, AKP a devenit mult mai puternic atât în societate, cât și împotriva instituției laice, și astfel a devenit mai puțin dependent de UE și de agenda sa de democratizare. Turcia a făcut pași importanți pentru consolidarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În relația Turcia-Uniune Europeană cel mai important aspect este caracterul său ascendent și descendent de la bun început și determinarea părților de a continua relația în cadrul perspectivei de membru, indiferent de crizele ocazionale. Relațiile Turcia-UE, care au rămas statice până în 2015, au redobândit impulsul odată cu transformarea tragediei umane din Siria într-o criză a refugiaților pentru UE. Reuniunile la nivel înalt între Turcia și UE au avut ca rezultat decizii importante, precum revitalizarea negocierilor de aderare, consolidarea dialogurilor la nivel înalt în domenii cruciale în special dialogurile politice, economice și energetice, cooperarea în lupta împotriva terorismului, împărțirea sarcinilor în gestionarea migrației, accelerarea vizelor și a dialogului de liberalizare și modernizare a uniunii vamale. Criza refugiaților din 2015 a avut un mare impact asupra relațiilor dintre Turcia și Uniunea Europeană. Turcia continuă să lucreze pentru procesul UE, în ciuda tuturor obstacolelor politice. Turcia este un partener strategic al UE în probleme precum migrația, securitatea, combaterea terorismului și economia, dar eșuează în domeniile democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale. Consiliul Afaceri Generale a decis în iunie 2018 că negocierile de aderare cu Turcia sunt înghețate efectiv. Un plan comun de acțiune UE-Turcia a fost convenit în octombrie 2015 și activat la o lună mai târziu în cadrul unei reuniuni între cele două părți. Planul de acțiune vizează punerea ordinii în fluxurile migrației și stoparea afluxului de migrație ilegală. Au fost puse în aplicare facilități pentru refugiați în Turcia.

Mecanismul militar care este nucleul NATO continuă să funcționeze fără probleme - generând niveluri de interoperabilitate, planificare operațională integrată și generare de forțe care sunt inegalabile - coeziunea politică a NATO este pusă în discuție atât de diviziunile interne dintre membri, cât și de actorii externi care caută să exploateze aceste diferențe în propriul lor avantaj.

Poate că cel mai pronunțat caz al acestei coeziuni politice fracturate este relația Turcia-NATO, unde provocările interne și presiunea actorilor externi se intersectează în mod unic. În prezent, neîncrederea reciprocă este mare, fapt ce îi determină pe unii aliați să se întrebe dacă Turcia împărtășește în continuare interesele și valorile NATO. Cu toate acestea, factorii fundamentali rămân valabili: poziția geopolitică a Turciei la răscruce de drumuri dintre Europa, Asia și Africa, asigură în continuare NATO cu acoperirea politică și operațională necesară, iar

Turcia continuă să beneficieze de puterea militară colectivă a NATO. Cheia înțelegerii dintre cele două constă în concentrarea asupra domeniilor de interes reciproc precum Marea Neagră, stabilitatea în Orientul Mijlociu. Cu siguranță, repararea încrederii pierdute și readucerea Turciei pe calea integrării occidentale va fi o luptă, care necesită eforturi susținute.

Sfârșitul Războiului Rece a dus la schimbări fundamentale în politica externă a Turciei, influențând relațiile diplomatice ale Turciei în Orientul Mijlociu. Ankara a început să exercite influență în Asia Centrală, regiunea Mării Negre, Caucaz, Orientul Mijlociu și Balcani. De asemenea, Războiul din Golf și prăbușirea Uniunii Sovietice au determinat Turcia să devină un interlocutor mult mai asertiv în tratarea problemelor. Deși Turcia a susținut puterile coaliției în criza din Golf în 1991, a încercat, de asemenea, să oprească războiul. Relațiile Turciei cu Orientul Mijlociu, începând cu anii 1990, au fost încrucișate între securitate și coerență.

Implicarea activă a Turciei în Războiul din Golf a reprezentat o modificare fundamentală a politicii externe tradiționale „echilibrate” a sa față de Orientul Mijlociu, o schimbare care a continuat după război. Prin urmare, Războiul din Golf a reprezentat începutul unei transformări a politicii regionale a Turciei la granițele sale sudice și estice.

Implicarea indirectă a Turciei în războiul din Golf a luat două forme. În primul rând, guvernul turc și-a dat permisiunea ca SUA să folosească bazele aeriene comune din sud-estul țării, și anume baza Incirlik. În al doilea rând, Turcia a jucat un rol cheie și extrem de important în război, prin legarea unei proporții considerabile din armata irakiană. Războiul din Golf a arătat că Turcia este unul dintre actorii cheie din Orientul Mijlociu. Abordările tradiționale discrete și prudente ale Turciei au fost înlocuite de un nou stil încrezător. Această schimbare a comportamentului regional al Turciei a devenit distinctivă atunci când a început să aibă întâlniri cu Siria și Iran. În ansamblu, moștenirea războiului din Golf și Ozal în politica externă turcă este încă considerată drept o forță importantă din spatele implicării active a Turciei în Orientul Mijlociu. Totodată pierderile și câștigurile rezultate din războiul din Golf au devenit un punct de referință pentru implicările Turciei în regiune.

În decembrie 1995, un partid cu orientare islamică va câștiga alegerile, înclinația politicii externe a Turciei față de Orientul Mijlociu, în special, și țările islamice, în general, devenind persistente. Partidul a reușit să intensifice radical relațiile Ankarei cu țările musulmane puternice.

Politica externă a Turciei a atras o atenție considerabilă, în special din cauza transformărilor ei cu Statele Unite, Israel și Uniunea Europeană traversau turbulențe semnificative.

Diplomația turcă înainte de primăvara arabă a dezvoltat diferite abordări cu țările din Orientul Mijlociu, vizând îmbunătățirea relațiilor atât cu guvernele, cât și cu publicul. În acest context, se remarcă abordarea turcă față de Tunisia și Egipt. Turcia a urmărit evoluțiile din regiune și a ghidat indirect spre direcția unui regim democratic. Deși a păstrat totuși un profil redus, și-a oferit sprijinul cu privire la procesul de transformare, susținând că liderii tunisieni ar trebui să asculte vocea oamenilor lor. Totodată, Turcia și-a menținut sprijinul său pentru democrație când spiritul revoluției a ajuns în Egipt, luând o poziție riscantă. După ce nu a reușit să împiedice intervenția NATO în Libia, Turcia și-a inversat poziția și s-a alăturat Alianței pentru a participa la procesul decizional și a susținut pe deplin opoziția din Libia, consolidând oportunitatea de dezvoltare în viitor.

Comparativ cu alte revoluții, Siria a fost cea mai complicată și delicată pentru politica externă turcă. Oficialii turci au recomandat o campanie națională anticorupție și o reformă a serviciilor de informații și de securitate ale statului sirian. În primul rând, Siria a răspuns pozitiv la apelurile de reformă și a luat măsuri pentru îmbunătățirea libertăților oamenilor, a diminuat restricțiile politice și a introdus o serie de reforme pentru a îmbunătăți economia țării. În al doilea rând, Turcia avea interese comerciale semnificative în Siria. Nu în ultimul rând, cooperarea lor împotriva PKK, ținând cont că Siria găzduia o proporție semnificativă a populației kurde, iar unii dintre aceștia s-au alăturat PKK. Turcia a încercat să gestioneze situația din Siria prin dialog. Primul semnal despre schimbarea politicii Turciei a venit de la ministrul de externe Davutoglu, care susținea că sprijinul Ankarei se bazează pe disponibilitatea guvernului sirian de a adopta reforme radicale în țară. Înainte și imediat după începerea primăverii arabe, popularitatea Turciei crescuse în lumea arabă. Turcia a demonstrat că poate avea o abordare democratică aliniată cu Occidentul, dar și să se opună în continuare față de politicile nedemocrate israeliene. Poziția Turciei a fost consolidată după discuția lui Erdogan cu președintele israelian Shimon Peres, despre războiul Israelului din Gaza, în cadrul Forumului Economic Mondial de la Davos din 2009. Gestul lui Erdogan, larg aclamat pe strada arabă, a expus și a subminat liderii arabi care s-au conformat politicilor israeliene, având un impact politic semnificativ în întreaga lume arabă.

Realizările economice și politice au făcut din Turcia un "model" de urmat pentru înlocuirea regimurile arabe despotice. Turcia nu s-a prezentat niciodată ca model pentru lumea arabă, ci, mass-media arabă, societatea civilă și grupurile de opoziție din lumea arabă au prezentat Turcia astfel.

În ultimii ani, Turcia a acordat o atenție deosebită Mării Negre, unde dezvoltă constant o relație din ce în ce mai strânsă cu o altă țară importantă din regiune, Ucraina. Conflictul Ucraina-Rusia și escaladarea ulterioară a tensiunilor geopolitice din Marea Neagră, au făcut din cooperarea turco-ucraineană o prioritate pentru cele două țări. Turcia a fost prudentă și a refuzat să impună sancțiuni Rusiei pentru acțiunile sale, la fel ca SUA și Uniunea Europeană. Însă, pe de altă parte, Ankara a susținut în mod clar integritatea teritorială a Ucrainei și a refuzat să recunoască Crimeea drept teritoriu rus, poziție pe care o menține până în prezent.

Evoluția semnificativă a relațiilor turco-ucrainene în ultimii șapte ani arată că, în ciuda rapoartelor frecvente despre apropierea Rusia-Turcia, care este absolut sigură, Turcia consideră în continuare Rusia o amenințare serioasă, care trebuie gestionată cu prioritate. Cooperarea strânsă cu Ucraina demonstrează înțelegerea comună Turcia-NATO cu privire la geopolitica Mării Negre. Relația înfloritoare a Turciei cu Rusia nu numai că a generat dezbateri la Washington și în capitalele din Europa de Vest, dar a provocat și un mare disconfort în țări precum Georgia, care au fost afectate de agresiunea rusă. Din perspectiva Georgiei, Turcia, care are legături puternice cu Occidentul, este un partener ideal privind acțiunile rusești.

Terorismul este reprezentat de utilizarea violenței intenționate în scopuri politice sau religioase. Legislația care declară terorismul drept infracțiune a fost adoptată în multe state. Pentru ca o acțiune să fie considerată un act de terorism, aceasta trebuie să fie violentă sau să amenințe cu violența. Turcia este o țară musulmană preponderent sunită și singura țară cu majoritate musulmană din NATO. În ultimii ani, grupările teroriste islamiste, inclusiv ISIS, s-au consolidat la granițele Turciei cu Siria și Irak. ISIS a devenit tot mai activ în Turcia, autoritățile de la Ankara considerând grupul terorist responsabil de numeroase atacuri teroriste majore interne. Pe lângă executarea a numeroase atacuri teroriste în Turcia, ISIS a folosit țara ca bază pentru recrutarea și promovarea luptătorilor străini. Începând cu anul 2015 Turcia a anunțat o represiune majoră asupra organizațiilor teroriste, inclusiv asupra ISIS. În același timp, Turcia se

confruntă cu amenințări teroriste interne din partea unor grupuri precum ISIL și Al-Qaeda. Cu toate acestea, Turcia își menține poziția hotărâtă împotriva terorismului și face pași importanți în vederea îmbunătățirii standardelor democratice și a extinderii libertăților, inclusiv adoptarea de noi coduri legale și alte măsuri legislative și administrative. În vederea combaterii terorismului, Turcia a solicitat asistență tehnică de la Departamentul pentru Securitate Internă al SUA. Ulterior, Președintele Erdogan a afirmat că Turcia își exercită drepturile de combatere a atacurilor teroriste care permite țărilor să se angajeze în autoapărare împotriva unui atac armat.

Viziunea liderului grupării ISIS era pornirea unui război civil între sunniți și șiiți, și stabilirea unui califat; a fost realizată în 2014, când gruparea teroristă a depășit nordul Irakului și estul Siriei. Începând cu anul 2014 Statul Islamic deținea un serviciu secret denumit Emni, ce era responsabil pentru colectarea informațiilor, atât în interiorul Statului Islamic, cât și în afara acestuia, precum și planificarea atacurilor externe la nivel global. Emni a fost structura de bază care a dat naștere ISIS, atât ca organizație teroristă, cât și ca stat totalitar.

Autoritățile de la Ankara au intensificat eforturile de combatere a terorismului prin supravegheri stricte ale repatriaților, însă mulți dintre aceștia au rămas nedetecțai. Prăbușirea „califatului” ISIS în Siria și Irak, a afectat capacitatea sa de a inspira și mobiliza, fapt ce a contribuit la diminuarea atacurilor ISIS. Criticii occidentali și interni, acuză totuși Ankara, că a închis ochii asupra mișcării militanților de peste graniță. Prăbușirea din 2017 a „califatului” teritorial al ISIS a slăbit în mod semnificativ capacitatea grupului de a se mobiliza, dar nu a făcut ca jihadismul global să fie irelevant.

Turcia continuă și astăzi să fie un centru regional de tranzit pentru grupul Stat Islamic, chiar dacă aliatul NATO și-a intensificat recent eforturile de a contracara încercările de contrabandă de armament ISIS în Siria devastată de război. Totodată, Turcia se confruntă cu o amenințarea majoră, respectiv activitatea teroristă sporită a separatiștilor kurzi ai Partidului Muncitorilor din Kurdistan (PKK), care a fost desemnată în 1997 de către Statele Unite și aliații săi ca fiind o organizație teroristă. . Deși relația dintre Turcia și SUA a fost tensionată, există negocieri între cele două părți, pe fondul încetării războiului civil sirian, privind stabilirea unei zone sigure pentru kurzii sirieni.

Turcia a fost criticată în ultimii ani de către aliații occidentali pentru că nu a reușit să oprească fluxul de luptători străini în Siria, însă Ankara s-a ocupat mai agresiv de ISIS în interiorul granițelor sale. Așadar, în prima lună a anului 2021, Turcia și-a continuat eforturile de combatere a terorismului dând o lovitură grea rețelei ISIS.

Știrile false sunt acum un fenomen major în presa mondială și în dezbaterile politice. Potrivit specialiștilor, un text neadevărat devine „fake news” atunci când este preluat de alte zeci de surse și citite de sute de mii de oameni. Turcia a fost mult timp expusă ciclului vicios al discursului toxic, dezinformării și polarizării extreme în mediul său informațional digital. Ecosistemul de dezinformare al Turciei este condus în mare parte de mass-media și actori partizani care urmăresc agende politice interne, intimidare, suprimare politică și amplificare a informațiilor care servesc fragmentării sociopolitice existente. Afirmații false, teorii ale conspirației și manipulări coordonate au afectat, de asemenea, mediul informațional turc, prin rețelele în limbă turcă, inclusiv platformele online și off-line. Natura și caracteristicile cunoașterii umane sunt factori principali ai dezinformării eficiente.

România a susținut cu prioritate menținerea pe agenda Uniunii Europene, a intereselor de extindere și integrare a statelor din Balcanii de Vest și Turcia, sub egida unei investiții geo-strategice pentru o creștere economică, politică și de securitate a spațiului european. Turcia și România se bucură de un parteneriat strategic bilateral ce vizează consolidarea securității regionale cu accent pe Marea Neagră și Vecinătatea Estică, precum și despre cooperarea în cadrul NATO. Turcia a sprijinit permanent candidatura României la NATO. Cooperarea dintre Turcia și România este puternică, influențând în mod pozitiv atât relațiile economice, cât și pe cele diplomatice de ambele părți. Cooperarea Trilateralei România-Turcia-Polonia joacă, de asemenea, un rol important în acest sens.

Actualul președinte al Turciei, Recep Tayyip Erdogan, capătă experiență politică și fondează Partidul Justiției și Dezvoltării (AKP) în 2001. Provenind dintr-un context politic islamist și autodescriindu-se ca democrat conservator, promovează politici social conservatoare și populiste în timpul administrației sale.

Turcia a fost condusă de regimuri parlamentare începând cu anul 1876, cu excepția Constituției din 1921, care datează din perioada războiului turc de independență. Apoi,

Constituția din 1961 a fost criticată pe baza faptului că a creat un „sistem politic neguvernabil” prin acordarea de puteri excesive agențiilor birocratice și judiciare creând un executiv mai puternic pentru a putea „guverna”. Modificările constituționale din 1971 și 1973, împreună cu reducerea anumitor libertăți civile introduse de constituția din 1961 și creșterea autonomiei instituționale a militarilor, au întărit executivul, permițând Parlamentului să-i acorde competențe legale. Prin Constituția din anul 1982, președintelui i s-au conferit puteri substanțiale care nu puteau fi în concordanță cu ideea unei președinții simbolice a regimurilor parlamentare. De asemenea, Amendamentul constituțional din 2007, care a fost acceptat printr-un referendum național, a declarat că președintele va fi ales prin vot popular, ceea ce a inițiat o criză politică. În ceea ce privește Constituția din 1982, aceasta a avut drept scop asigurarea supremației executivului, oferirea posibilității de a forma guverne puternice și asigurarea stabilității guvernamentale. Astfel, s-au remarcat două partide unice: Partidul Patria Mamă (ANAP) și Partidul Justiție și Dezvoltare (AKP), care au îndeplinit sistemul politic prevăzut de constituția din 1982.

În ceea ce privește conducerea lui Recep Tayyip Erdogan, nu există nicio îndoială că el a fost cel mai influent personaj politic din 2002. După preluarea puterii de către AKP în noiembrie 2002, relațiile dintre Turcia și Siria au crescut fulgerător. În 2010, Siria și Turcia au semnat un acord de combatere a terorismului pentru a derula o campanie mai eficientă împotriva formațiunii PKK, iar Turcia a devenit cel mai mare partener comercial al Siriei. În perioada AKP, Turcia și-a diversificat relațiile externe nu doar cu Orientul Mijlociu, ci și cu Asia și Africa, subliniind că niciuna dintre relații nu este văzută ca o alternativă la cealaltă; Turcia a dorit să joace un rol cheie, atât în regiunea sa imediată cât și mai departe. Mai mult decât atât, Noua diplomatie a Ankarei a schimbat considerabil percepția arabă asupra Turciei. Turcia a reușit să își îmbunătățească relațiile cu toți vecinii săi și a susținut integrarea politică, precum și libera circulație a bunurilor și serviciilor în vecinătatea sa. Această politică a obținut rezultate concrete sub forma unor relații economice puternice și diversificate, a sporit diplomația și influența politică.

Sub conducerea lui Recep Tayyip Erdogan, Turcia a scăpat de recesiunea globală din 2008 relativ nevătămată. Odată cu venirea la putere a partidului AKP, susținut de Erdogan,

Turcia a devenit dintr-o țară cu oameni preponderent săraci, un stat unde cetățenii au venituri medii, cu o infrastructură și servicii mai performante. Cu toate acestea, economia va fi una din vulnerabilitățile politicilor lui Erdogan. Viziunea lui Erdogan, similară cu generațiile anterioare de lideri turci, a fost de a transforma Turcia într-o națiune puternică a Orientului Mijlociu, capabilă să concureze cu europenii și alte mari puteri.

Laicismul a fost un semn distinctiv al reformelor și moștenirii lui Atatürk în Turcia; Atatürk nu a eliminat religia niciodată, însă a militat pentru separarea puterilor în stat, creând un sistem secularist care controla în esență chiar și cetățeni marginalizați care și-au definit identitatea în primul rând prin credința lor. Atatürk și adepții săi, numiți kemaliști după al doilea nume al liderului turc, erau extrem de încrezători în sistemul pe care îl construiseră. Desigur, Erdogan nu împărtășește valorile lui Atatürk, ci doar metodele sale. Așa cum Atatürk a modelat Turcia după propria sa imagine, după prăbușirea Imperiului Otoman, Erdogan modelează o țară nouă, dar una care se remarcă ca fiind islamistă în politica internă și în cea externă - pentru a o face din nou o mare putere. Erdogan dorește să schimbe Turcia după propria sa viziune așa cum a făcut-o Atatürk, și aici se află criza Turciei moderne: jumătate din țară îmbrățișează marca politică a lui Erdogan, iar cealaltă jumătate se opune vehement.

Lovitura de stat eșuată, din iulie 2016, în mod ironic, a sporit puterea lui Erdogan, deoarece încercarea nefastă de a crea o juntă, a traumatizat întreaga națiune turcă; evenimentele din iulie 2016 au marcat o cotitură monumentală în istoria politică a Turciei.

În iulie 2016 acțiunile întreprinse pe parcursul presupusei lovituri de stat, au dat naștere unor întrebări serioase cu privire la capacitățile Organizației Naționale de Informații din Turcia (MIT). În acea perioadă au existat numeroase tensiuni între armată și Partidul pentru Justiție și Dezvoltare condus de Erdogan, în legătură cu marca sa de islamism politic. Președintele Turciei și guvernul turc îl acuză pe Fethullah Gulen, liderul Mișcării Gulen (organizație transnațională islamică), pentru organizarea loviturii de stat. Majoritatea turcilor sunt de acord. Însă, Fethullah Gulen a condamnat lovitura de stat și a negat orice implicare.

Operațiunea militară „Spring” a Turciei lansată la 9 octombrie 2019 în nord-estul Siriei este rezultatul atât al dinamicii interne, cât și externe create în urma războiului civil sirian (2011) și al eșecului loviturii de stat militară în Turcia (2016).

În 2016, Turcia s-a trezit blocată între un rival puternic - Rusia - în teritoriile siriene la vest de Eufrat și un aliat neracordat la nevoile sale - SUA - la est de Eufrat.

În 2018 când Turcia a desfășurat o a doua operațiune militară majoră în Siria, denumită Olive Branch, îndreptată către cantonul kurd sirian Afrin , a devenit clar că forțele ISIL au fost slăbite considerabil. Retragera militară americană din Siria, anunțată de Trump în decembrie 2018 după ce a susținut că statul islamic a fost „învingut”, a creat o nouă fereastră de oportunitate nu numai pentru Turcia, ci și pentru aliații săi regionali, Rusia și Iran. Așadar, acesta a fost un pas suplimentar în direcția unei decuplări strategice a Ankarei de aliații săi occidentali, ajutată de deciziile eronate ale administrației Trump și de poziția slabă a UE față de Siria unde, cu excepția forțelor militare britanice și franceze, nu există trupe UE în teatrele de operațiuni.

Puterea lui Erdogan a scăzut în vara anului 2018 din cauza gestionării deficitare a economiei, ce se afla într-o recesiune importantă. La alegerile locale din martie 2019, Erdogan a suferit o înfrângere electorală, determinând o gamă variată de partide de opoziție - inclusiv islamiști, naționaliști, social-democrați și liberali de stânga – să treacă peste diferențele ideologice pentru a-și uni forțele împotriva acestuia. Acesta își pierde treptat sprijinul și între membrii săi de partid.

Turcia rămâne în mod oficial un candidat pentru aderarea la UE, fără așteptări de ambele părți ale progresului către aderarea sa. Totodată, Relațiile turco-americane rămân tensionate din mai multe motive.

În concluzie, consider că există trei direcții posibile pentru Turcia, în fiecare dintre acestea Erdogan având un rol semnificativ. El ar putea continua cu politica sa de polarizare, caz în care Turcia va fi înrădăcinată într-o stare permanentă de gestionare a crizelor regionale, însoțită de o divizare socială aprofundată. Alternativ, ar putea fi privit ca un lider autoritar, impunând exclusiv viziunea sa cu privire la modul de guvernare. În acest sens, Președintele Statelor Unite, Joseph Biden, deși a susținut că există tendințe autocratice și că analizează posibilitatea de a susține opoziția lui Erdogan, a subliniat ca Republica Turcă rămâne un stat democratic. În al treilea și ultimul scenariu, există posibilitatea consolidării securității regionale, urmată de o apropiere a Turciei de Europa și de consolidarea parteneriatelor economice și militare.

Viziunea politicii externe a lui Erdogan poate aduce Turciei alte provocări. În timp ce Atatürk și ultimii sultani otomani au imaginat Turcia ca fiind predominant dominată de valori europene, Erdogan a pivotat țara spre Orientul Mijlociu și a practicat adesea solidaritatea islamistă în politica externă pentru a face din Turcia o mare putere regională. Președintele poate continua să-și consolideze puterea, acționând ca o figură decisivă, expunând astfel Turcia la riscuri și amenințări profunde și violențe suplimentare, caz în care își poate pierde credibilitatea în fața electoratului său. Evident, dacă această traiectorie se va realiza, moștenirea sa nu va fi una pozitivă: aproximativ jumătate din electorat se poate opune vehement platformei sale și vor depune eforturi pentru a o submina. La aceasta se adaugă influența altor actori regionali, inclusiv a jihadiștilor, iar Turcia ar putea dezvolta un conflict civil periculos.

În același timp, reformele generale și direcționarea eficientă a politicilor, vor fi esențiale pentru Turcia, iar eforturile de amânare a presiunilor de lichiditate ar trebui să fie finalizate cu măsuri de consolidare a solvabilității și sustenabilității financiare a firmelor și gospodăriilor. Prioritățile principale includ consolidarea cadrului de politică macroeconomică prin menținerea unei rate reale a dobânzii, politici pozitive, și implementarea unui program economic credibil pe termen mediu care să cuprindă toate activitățile fiscale și cvasi-fiscale. Sprijinul ar trebui să se concentreze asupra gospodăriilor și firmelor cele mai nevoiașe. Reformele structurale să permită funcționarea flexibilă a pieței formale a muncii, condițiile de concurență echitabile, funcționarea rezistentă a sectorului financiar și condițiile comerciale externe previzibile pentru a ajuta firmele turcești să participe pe deplin la lanțurile valorice globale, încurajând astfel potențialul de creștere post-șoc. În ceea ce privește politica de sănătate, ridicarea măsurilor de izolare ar trebui să fie însoțită de aplicarea strictă a distanțării, pentru a evita blocaje pe scară largă dacă pandemia continuă. Eforturile intense de testare și urmărirea intensă ar trebui să continue, iar cazurile și decesele trebuie monitorizate în conformitate cu normele internaționale de bune practici.

Sprijinul financiar pe termen lung și care sporește solvabilitatea, de preferință prin instrumente care nu creează datorii firmelor supra-pârghiate și solide de toate dimensiunile, ar îmbunătăți potențialul de creștere post-șoc. Consolidarea transparenței și credibilității politicilor

fiscale, monetare și financiare ar contribui la abordarea elementelor slabe fundamentale macroeconomice și la reducerea vulnerabilității Turciei față de șocurile externe.

În cadrul acestei lucrări, am prezentat atât rolul istoric pe care Turcia l-a avut de-a lungul timpului în structurarea factorilor de influență regională din Orientul Mijlociu și din spațiul European, cât și importanța strategică din prezent pe care acest stat o are în echilibrul de putere global. Spre deosebire de alți actori statali europeni, care nu demult au fost fie imperii, fie o parte constitutivă importantă a acestora, Turcia nu a renunțat niciodată la meta-ideea din timpul perioadei Otomane de fi o superputere. Din perspectivă istorică, singurul lucru care a fost diferit a fost modalitatea de abordare strategică a acestei idei. Dacă Mustafa Atatürk, a încercat să recapete gloria Turciei prin laicizarea și europenizarea acesteia, Recep Erdogan încearcă contrariul prin promovarea unei schimbări ideologice pro-islamice.

Din punct de vedere psihologic, poporul turc este în prezent divizat, pe fondul schisme culturale tot mai pregnante între ideologii, religii și identități culturale, fapt care în trecut, deși era o realitate socială, nu genera atât de multă disensiune și conflict. Populația turcă se află astăzi în postura de a alege între politica de securitate promovată de Erdogan, care duce în prezent la creșterea diviziunii sociale și aprofundarea unor conflicte înghețate inter-etnice, și nesiguranța care ar putea veni din apropierea de Occident, care ar duce la anularea idei arhetipale a unei Turcii independente, autonome și cu rol mare de decizie regională. Unul dintre liderii europeni care a înțeles forța psihologică individuală a acestui stat a fost Napoleon Bonaparte care a declarat că „dați-mi o armată turcă și voi cuceri lumea”.

Pentru Occident, Turcia a fost dintotdeauna atât o oportunitate majoră pentru dezvoltare economică și pentru stabilitatea geo-politică cât și o problemă potențial de instabilitate, fiind o zonă volatilă politic și ideologic. În acest context, acordul și dezvoltarea bazei militare a S.U.A. de la Incirlik a reprezentat un punct pivotant în istoria relațiilor Turco-occidentale. Deși există o tendință a unor lideri occidentali în prezent de a îl portretiza pe Erdogan ca fiind un autocrat, pragmatismul și realismul, reprezintă abordarea de fapt a Turciei, care este un partener aliat și indispensabil pentru SUA, NATO și UE. Turcia și SUA trebuie să găsească un nou mod de operare între vechiul cadru de parteneriat strategic și tranzacționismul actual. Procedând astfel, se vor evita coliziunile care ar putea genera efecte negative de ambele părți și, totodată, vor putea

fi eliminate eventualele divergențe în cadrul NATO. În general, relația bilaterală a Turciei cu SUA, trebuie să conducă la un angajament real al relației dintre cele două state.

Turcia este o țară unică, cu o populație dinamică, o economie vibrantă și o cultură bogată. Parcurgând continentele asiatice și europene, țara atrage diferite grupuri religioase, etnii și culturi. Cu o cooperare și o conducere puternice, Turcia, membră a NATO, G-20, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) și Consiliul European, este un schimbător global de jocuri. Urmând liniile directoare ale criteriilor de la Maastricht și ale criteriilor de la Copenhaga, Turcia a făcut încercări de aderare deplină. Criteriile de la Maastricht aveau în vedere poziția economică, în timp ce criteriile de la Copenhaga acordau prioritate reformelor politice: acquis-ul UE. Fără îndoială, apartenența Turciei la UE va schimba dinamica din bloc. Turcia trebuie să se angajeze fără echivoc în relațiile de bună vecinătate, acordurile internaționale și soluționarea pașnică a diferendelor în conformitate cu Carta Organizației Națiunilor Unite. De asemenea, consolidarea relației UE-Turcia implică demararea procesului de modernizare a Uniunii Vamale, revitalizarea dialogului și a summiturilor la nivel înalt, promovarea liberalizării vizelor pentru cetățenii turci și îmbunătățirea cooperării în gestionarea migrației ilegale și combaterea terorismului.

Lucrarea evidențiază relațiile Turciei adânc înrădăcinate cu Statele Unite, alianța a rezistat testului timpului și care a contribuit la modelarea peisajului politic transatlantic. Cu toate acestea, în prezent există dezacorduri majore, în special cu privire la cooperarea SUA cu PKK / PYD / YPG (grupuri de luptători kurzi aliați cu SUA în Siria), inacțiunea împotriva FETO (mișcarea gulenistă pe care guvernul turc o numește teroristă) și utilizarea sancțiunilor împotriva Turciei.

Consider că indentificarea unei modalități de a rezolva aceste diferențe majore este o necesitate urgentă nu numai pentru relațiile bilaterale, ci și pentru sănătatea și vitalitatea cooperării transatlantice.

Turcia este un aliat proeminent al NATO și contribuie la îndeplinirea sarcinilor fundamentale ale Alianței, în special apărarea colectivă, gestionarea crizelor și cooperarea în materie de securitate. Este unul dintre cei mai mari cinci contributory la misiunile și operațiunile Alianței și al optulea cel mai mare contributory la bugetul comun al NATO.

Concluzionând, considerăm că am atins cele două obiective de cercetare, demonstrând că, deși măsurile adoptate de Președinția lui Recep Erdogan pot fi privite cu scepticism din punct de vedere al valorilor liberale occidentale, în fapt acestea sunt adaptate contextului geo-politic și de securitate din prezent, fiind proporționale cu acest climat. Cu siguranță, acestea vor duce atât la creșterea stabilității din zona Mării Negre cât și la un echilibru de putere regional, vor dezvolta relația bilaterală Turcia-NATO și vor permite o mai bună cooperare între UE și executivul de la Ankara.